

Analiza anketnega vprašalnika za sodelujoče pri poskusnem preverjanju znanja v 3. razredu osnovne šole

Državni izpitni center

Državni izpitni center
2024

Analiza anketnega vprašalnika za sodelujoče pri poskusnem preverjanju znanja
v 3. razredu osnovne šole v šolskem letu 2023/2024

Avtorica: *Tanja Jakelj*

Anketni vprašalnik:

Alije Jagodnik, Saša Masterl, Ana Radović, Erika Semen, dr. Andrejka Slavec Gornik

Izdal: *Državni izpitni center*

Računalniški prelom: *Peter Škrlič*

KAZALO

UVOD	3
1 Izvedba poskusnega preverjanja znanja.....	4
2 Ocena in strokovni komentar poskusnega preverjanja znanja iz slovenščine	9
3 Ocena in strokovni komentar poskusnega preverjanja znanja iz matematike	15
4 Stališča do poskusnega preverjanja znanja.....	21
5 Zaključek	25
PRILOGA	26

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1.1	4
Preglednica 1.2.1	5
Preglednica 1.2.2	5
Preglednica 1.3	6
Preglednica 1.4.1	6
Preglednica 1.4.2	7
Preglednica 1.4.3	7
Preglednica 1.4.4	8
Preglednica 2.1	9
Preglednica 2.2	9
Preglednica 2.4	10
Preglednica 2.5	10
Preglednica 2.6	11
Preglednica 2.7	11
Preglednica 2.8	12
Preglednica 2.9	12
Preglednica 2.11	13
Preglednica 2.12	14
Preglednica 3.1	15
Preglednica 3.2	15
Preglednica 3.3	16
Preglednica 3.4	16
Preglednica 3.5	17
Preglednica 3.6	17
Preglednica 3.7	18
Preglednica 3.8	18
Preglednica 3.9	18
Preglednica 3.11	19
Preglednica 3.12	19
Preglednica 4.1	21
Preglednica 4.2	22
Preglednica 4.3	22
Preglednica 4.5	24

UVOD

V šolskem letu 2023/2024 smo na šolah ponovno izvedli prostovoljno poskusno preverjanje znanja v 3. razredu. Po končani izvedbi smo želeli pridobiti mnenje učiteljev¹ o izvedbi in preizkusih, zato smo pripravili anketni vprašalnik za vse učitelje, sodelujoče v poskusu. Anketni vprašalnik je bil na spletnem naslovu <https://1ka.arnes.si/a/64c04336> dostopen od 12. 4. 2024 do 19. 4. 2024. Za izpolnitev anketnega vprašalnika se je odločilo 305 učiteljev.

Vprašalnik je bil sestavljen iz štirih poglavij. V poglavju *Izvedba poskusnega preverjanja znanja* nas je zanimalo, kako so se šole odločile za sodelovanje pri poskusnem preverjanju, katero šolsko uro so učitelji izbrali kot najprimernejšo za pisanje preizkusov, koliko časa so potrebovali za pripravo na pisanje in tudi, ali so imeli učenci pred začetkom pisanja kakršnekoli težave.

V 2. in 3. poglavju, *Ocena in strokovni komentar poskusnega preverjanja znanja iz slovenščine* ter *Ocena in strokovni komentar poskusnega preverjanja znanja iz matematike*, smo se osredotočili na preizkus. Zanimalo nas je predvsem, kakšno mnenje imajo učitelji o nalogah v preizkusih, ali so se jim zdela navodila za reševanje nalog primerna, kako zahtevna sta se jim zdela preizkusa in ali so imeli učenci dovolj časa za reševanje nalog. Želeli smo ugotoviti, ali bi učitelji katero nalogo izpostavili kot prezahtevno oziroma premalo zahtevno. Učitelje smo povprašali tudi, ali so imeli z vrednotenjem nalog težave in ali se jim je zdelo točkovanje katere izmed nalog neustrezno.

V zadnjem poglavju, *Stališča do poskusnega preverjanja znanja*, smo želeli izvedeti, kakšna so stališča učiteljev, učencev in njihovih staršev do poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu. Prosili smo jih tudi, da ocenijo koristnost uvedbe obveznega nacionalnega preverjanja znanja v 3. razredu.

V poročilu je predstavljena analiza vprašalnika, ki je prikazana po vrstnem redu vprašanj v anketnem vprašalniku. Vključuje tudi odgovore na odprta vprašanja.

V analizi odgovorov smo zajeli odgovore učiteljev, ki so pri poskusnem preverjanju sodelovali kot učitelji razrednega pouka in/ali ocenjevalci preizkusa iz slovenščine in/ali ocenjevalci preizkusa iz matematike.

Za podatke v analizi anketnega vprašalnika velja metodološko opozorilo: nekateri seštevki in razlike se zaradi zaokroževanja ne ujemajo.

¹ Moška slovnična oblika je uporabljena enakovredno za oba spola.

1 Izvedba poskusnega preverjanja znanja

Učiteljev, ki so pri poskusnem preverjanju sodelovali kot razredni učitelji pri izvedbi poskusnega preverjanja in so izpolnili anketo, je bilo 208.

1.1 Kako ste se na šoli odločili za prijavo na poskusno preverjanje znanja?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 1.1

	Število	Delež (%)
Na poskusno preverjanje znanja nas je prijavil ravnatelj, brez predhodnega posvetovanja z učitelji.	61	29,33
Na poskusno preverjanje znanja nas je prijavil ravnatelj, po predhodnem dogovoru z učiteljskim zborom.	17	8,17
Na poskusno preverjanje znanja nas je prijavil ravnatelj, po predhodnem dogovoru z učitelji razrednega pouka.	16	7,69
Na poskusno preverjanje znanja nas je prijavil ravnatelj, po predhodnem dogovoru z učitelji 3. razreda.	105	50,48
Drugo: (Zapišite.)	9	4,33
Skupaj	208	100,00

V polovici sodelujočih šol (50,48 %) je prijavo na poskusno preverjanje izvedel ravnatelj, in to po predhodnem dogovoru z učitelji 3. razreda. Visok delež (29,33 %) učiteljev je navedel, da jih je prijavil ravnatelj brez predhodnega posvetovanja z učitelji.

Pod Drugo je devet učiteljev zapisalo naslednje odgovore: štirje učitelji so zapisali »ne vem«, en učitelj je navedel, da jih je prijavil ravnatelj po predhodnem obvestilu učiteljem 3. razreda, vendar se je za prijavo odločil ne glede na mnenja učiteljev, prav tako je en učitelj navedel, da se je ravnatelj z učiteljicami sicer posvetoval, vendar se je odločil drugače, kot so menile učiteljice, en učitelj je navedel, da šola izvaja poskusno preverjanje že od začetka in da ni seznanjen, kako so se na šoli odločali glede prijave, saj takrat na šoli še ni bil zaposlen, prav tako je en učitelj letos prvič v vlogi razrednika, v šoli pa poskusno preverjanje izvajajo že leta, zato tega podatka nima, en učitelj pa ni prepričan, ali se je ravnatelj ob prijavi posvetoval z učitelji.

1.2 Katero šolsko uro ste določili za izvedbo poskusnega preverjanja znanja iz slovenščine oziroma iz matematike?

(Šolsko uro izberite za vsak predmet posebej.)

Preglednica 1.2.1

Slovenščina	Število	Delež (%)
1. ura	140	67,31
2. ura	49	23,56
3. ura	16	7,69
4. ura	3	1,44
5. ura	0	0,00
6. ura	0	0,00
Skupaj	208	100,00

Preglednica 1.2.2

Matematika	Število	Delež (%)
1. ura	137	65,87
2. ura	53	25,48
3. ura	15	7,21
4. ura	3	1,44
5. ura	0	0,00
6. ura	0	0,00
Skupaj	208	100,00

Več kot polovica sodelujočih učiteljev je za izvedbo poskusnega preverjanja izbrala 1. šolsko uro (67,31 % za slovenščino in 65,87 % za matematiko), drugi največji pa je bil delež tistih, ki so za to izbrali 2. šolsko uro. Na treh šolah so izbrali 4. šolsko uro (tako za slovenščino kot za matematiko). 5. in 6. šolske ure pa za izvedbo preverjanja iz slovenščine ali matematike niso izbrali na nobeni šoli.

1.3 Koliko časa ste porabili za pripravo na pisanje (lepljenje šifer, branje navodil z naslovnice ipd.)?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 1.3

	Število	Delež (%)
Manj kot 5 minut.	15	7,21
Od 5 do 10 minut.	97	46,63
Od 10 do 15 minut.	84	40,38
Več kot 15 minut.	12	5,77
Skupaj	208	100,00

Na večini šol (87,01 %) so za pripravo na pisanje porabili od 5 do 10 ali od 10 do 15 minut.

1.4.1 Ali so imeli učenci pred začetkom pisanja kakršnekoli težave pri lepljenju šifer?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 1.4.1

	Število	Delež (%)
Ne.	197	94,71
Da.	11	5,29
Skupaj	208	100,00

Večina učiteljev (94,71 %) je napisala, da učenci niso imeli težav pri lepljenju šifer.

Tisti, ki so zapisali, da so učenci imeli težave pri lepljenju (5,29 %), so navedli različne težave. Štirje učitelji so napisali, da so učencem pomagali pri lepljenju šifer, eden od njih je napisal, da so učenci brez pomoči šifre strgali, eden pa, da so zaradi pomanjkanja koncentracije posamezni učenci v zvezi s tem potrebovali dodatno navodilo. Trije učitelji so napisali, da so učenci nalepili šifre na napačno mesto na preizkusu, dva pa, da so imeli učenci pri lepljenju šifer težave z usmerjenostjo nalepke. Prav tako dva učitelja sta napisala, da so učenci izbrali nalepko, na kateri ni bilo šifre.

1.4.2 Ali so imeli učenci pred začetkom pisanja kakršnekoli težave pri trganju perforirane priloge pri slovenščini?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 1.4.2

	Število	Delež (%)
Ne morem odgovoriti, ker sem sodeloval samo pri pisanju matematike.	4	1,92
Ne.	119	57,21
Da.	85	40,87
Skupaj	208	100,00

Več kot polovica učiteljev (57,21 %) je zapisala, da učenci niso imeli težav pri trganju perforirane priloge pri slovenščini.

Od učiteljev, ki so navedli, da so učenci imeli težave s trganjem perforirane priloge (40,87 %), jih je največ (31) navedlo, da učenci niso znali, si niso upali, jim je bilo težko ali pa so bili nespretni pri trganju perforirane priloge. Nekaj manj učiteljev (24) je napisalo, da so učenci potrebovali pomoč učitelja. 9 učiteljev je napisalo, da so učenci strgali prilogo in jim je ob tem razpadel preizkus. 11 učiteljev je napisalo, da učenci niso trgali na predvidenem perforiranem delu in so iztrgali celoten list ter da so imeli težave s prepogibanjem lista po perforiranem delu. 10 učiteljev je opozorilo še na slabo perforacijo, saj se je po njihovem mnenju težko trgalo na perforiranem delu ali pa je bila perforacija preblizu roba. Dva od njih sta predlagala, da besedilo ne bi bilo na perforirani prilogi, ampak bi bilo priloženo na dodatnem listu.

1.4.3 Ali so imeli učenci pred začetkom pisanja kakršnekoli težave z razumevanjem navodil na naslovnici preizkusa?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 1.4.3

	Število	Delež (%)
Ne.	206	99,04
Da.	2	0,96
Skupaj	208	100,00

Učitelji navajajo (99,04 %), da učenci zvečine niso imeli težav z razumevanjem navodil na naslovnici preizkusa. Take težave sta opazila le dva učitelja.

Eden od učiteljev je opozoril na težavo s preobširnimi navodili, drugi pa je napisal, da so nekateri učenci namesto datuma rojstva zapisovali datum dneva pisanja preizkusa ali pa da niso poznali letnice rojstva.

1.4.4 Ali so imeli učenci pred začetkom pisanja kakršnekoli težave pri drugih opravilih?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 1.4.4

	Število	Delež (%)
Ne.	202	97,12
Da.	6	2,88
Skupaj	208	100,00

Tudi pri drugih opravilih je večina učiteljev (97,12 %) napisala, da učenci niso imeli težav.

Učitelji, ki so na vprašanje odgovorili pritrdilno, so navajali različne težave. Dva sta zapisala, da učenci niso imeli ustreznih pisal in da niso vedeli, s katerim pisalom lahko pišejo. Prav tako dva učitelja sta napisala, da so imeli učenci težave pri zapisu rojstnega datuma in da so bili okvirčki za ime in priimek premajhni. En učitelj je navedel še, da je učence zmotila potiskana stran, ki ni namenjena pisanju, en učitelj pa, da so učenci imeli težave pri trganju priloge.

2 Ocena in strokovni komentar poskusnega preverjanja znanja iz slovenščine

Na vprašanja, ki se nanašajo na poglavje *Ocena in strokovni komentar poskusnega preverjanja znanja iz slovenščine*, so odgovarjali učitelji, ki so ocenjevali preizkuse poskusnega preverjanja iz slovenščine. Takih učiteljev je bilo 216.

OCENA IZHODIŠČNEGA BESEDILA

2.1 Kako ocenjujete dolžino izhodiščnega besedila?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 2.1

	Število	Delež (%)
Izhodiščno besedilo je bilo prekratko.	0	0
Izhodiščno besedilo je bilo ravno prav dolgo.	169	78,24
Izhodiščno besedilo je bilo predolgo.	47	21,76
Skupaj	216	100,00

Večina učiteljev (78,24 %) meni, da je bilo izhodiščno besedilo ravno prav dolgo, preostali (21,76 %) pa, da je bilo predolgo. Nihče ne meni, da je bilo izhodiščno besedilo prekratko.

2.2 Kako ocenjujete zahtevnost izhodiščnega besedila?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 2.2

	Število	Delež (%)
Izhodiščno besedilo je bilo premalo zahtevno.	0	0
Izhodiščno besedilo je bilo ravno prav zahtevno.	170	78,70
Izhodiščno besedilo je bilo prezahtevno.	46	21,30
Skupaj	216	100,00

Večina učiteljev (78,70 %) meni, da je bilo izhodiščno besedilo ravno prav zahtevno, 21,30 % pa jih meni, da je bilo prezahtevno. Nihče ne meni, da je bilo izhodiščno besedilo premalo zahtevno.

2.3 Če imate še kakšen komentar v zvezi z izhodiščnim besedilom, ga, prosimo, napišite.

Dodaten komentar o izhodiščnem besedilu je napisalo 36 učiteljev. Od tega je 12 učiteljev izhodiščno besedilo pohvalilo in napisalo, da je besedilo primerne težavnosti za učence 3. razreda ter da je bilo besedilo ob dodanih slikah, dovolj veliki pisavi in razporejenosti na obeh straneh za učence privlačno. Osem učiteljev se ni strinjalo z izbiro teme, saj učenci ne poznajo tujih držav in bi bilo zanje bolj primerno, če bi se besedilo nanašalo na Slovenijo, dva učitelja pa sta predlagala vsebine, ki so blizu učenčevemu doživljanju sveta in so povezane z igro, hobiji, pravljicami, živalmi, šolo. 13 učiteljev je še zapisalo, da je bilo

besedilo preveč kompleksno in predolgo ter da je vsebovalo preveč informacij. En učitelj je navedel, da je v besedilu vključena snov, ki je še niso obravnavali.

OCENA PREIZKUSA ZNANJA

2.4 Kako ocenjujete zahtevnost celotnega preizkusa znanja?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 2.4

	Število	Delež (%)
Preizkus je bil prezahteven.	40	18,52
Preizkus je bil ravno prav zahteven.	171	79,17
Preizkus je bil premalo zahteven.	5	2,31
Skupaj	216	100,00

Več kot dve tretjini učiteljev (79,17 %) meni, da je bil preizkus ravno prav zahteven, 18,52 % pa jih meni, da je bil preizkus prezahteven. Pet učiteljev je zapisalo, da je bil preizkus premalo zahteven.

2.5 Ali je čas reševanja preizkusa učencem zadostoval?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 2.5

	Število	Delež (%)
Časa za reševanje preizkusa so imeli učenci preveč.	5	2,31
Časa za reševanje preizkusa so imeli učenci ravno prav.	156	72,22
Časa za reševanje preizkusa so imeli učenci premalo.	55	25,46
Skupaj	216	100,00

Več kot polovica učiteljev (72,22 %) meni, da so imeli učenci ravno prav časa za reševanje preizkusa, 25,46 % pa jih meni, da je bilo časa premalo. Pet učiteljev je zapisalo, da je bilo časa za reševanje preizkusa preveč.

2.6 Ali so bila navodila za reševanje nalog za učence primerna (razumljivost, jasnost, nedvoumnost, dolžina ipd.)?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 2.6

	Število	Delež (%)
Navodila za reševanje nalog so bila za učence primerna.	208	96,30
Navodila za reševanje nalog za učence niso bila primerna.	8	3,70
Skupaj	216	100,00

Navodila za reševanje nalog učitelji ocenjujejo kot primerna (96,30 %).

Osem učiteljev je navedlo naloge, pri katerih po njihovem mnenju navodila za reševanje nalog niso bila primerna. En učitelj je napisal, da bi morala biti navodila pri 2. nalogi, pri kateri so učenci otroke razvrščali po starosti in so številni na črto pred imeni napisali njihova leta, bolj jasna. Dva učitelja sta navedla 6. nalogo, pri kateri so imeli učenci težave izluščiti bistvo v besedilu, odgovor pa naj bi se skrival že v naslovu besedila. En učitelj je za 8. nalogo napisal, da nekateri učenci niso razumeli, da morajo napake v povedi odpraviti in znova pravilno zapisati celotno poved, prav tako en učitelj pa je pri 11. nalogi opozoril, da bi lahko v navodilu za zapis pripovedi s poudarjenim tiskom zapisali besedo »včeraj«, saj nekaterim učencem ni bilo dovolj jasno, da morajo pisati v pretekliku. Preostali komentarji so se navezovali na preveliko število nalog in prezahtevne strokovne izraze oz. besedne zveze.

2.7 Kako ocenjujete tipe nalog v preizkusu?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 2.7

	Število	Delež (%)
Tipi nalog v preizkusu so bili ustrezni.	214	99,07
Tipi nalog v preizkusu so bili neustrezni.	2	0,93
Skupaj	216	100,00

Tipe nalog v preizkusu učitelji ocenjujejo kot ustrezne (99,07 %).

Dva učitelja sta zapisala, da so bili tipi nalog v preizkusu neustrezni. En učitelj meni, da gre pri nalogah 3.a, 6 in 11 za iskanje neznanja, drugi pa, da se nekatere naloge ne ujemajo z učnim načrtom: razglednice v nalogi 7 še niso obravnavali, naloga 8 pa se je učitelju zdela zankasta, saj je bila poved, ki so jo morali učenci popraviti, v obliki vprašanja. Skoraj nihče ni na koncu povedi dodal vprašaja.

2.8 Ali se vam je zdela katera od nalog za učence prezahtevna?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 2.8

	Število	Delež (%)
Da.	67	31,02
Ne.	149	68,98
Skupaj	216	100,00

68,98 % učiteljev meni, da naloge niso bile prezahtevne, preostalih 31,02 % učiteljev pa je na vprašanje odgovorilo pritrdilno.

Nekateri učitelji so navedli več nalog, ki so bile po njihovem mnenju prezahtevne. Od vseh učiteljev, ki menijo, da je bila katera izmed nalog prezahtevna, je 34 učiteljev kot prezahtevno navedlo 7. nalogo, za katero so napisali, da se je bilo učenecem pretežko vživeti se v tretjo osebo, da to učno vsebino obravnavajo šele ob koncu 3. razreda in da se učenci v vsakdanjem življenju redko srečajo s pisanjem razglednic. 23 učiteljev je navedlo 6. nalogo, pri kateri so številni učenci sicer poznali pravilni odgovor, vendar ga niso znali pravilno ubesediti. Nekateri učitelji so menili, da je bil naslov besedila dvoumen. Sedem učiteljev je za prezahtevne označilo še naloge 2, 3, 5 in 11 in pri večini kot razlog navedlo nepoznavanje besedišča in slabše razumevanje navodil, trije učitelji pa so zapisali, da je bila v nekaterih nalogah vključena učna snov, ki je do pisanja preizkusa še niso obravnavali.

2.9 Ali se vam je zdela katera od nalog za učence premalo zahtevna?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 2.9

	Število	Delež (%)
Da.	1	0,46
Ne.	215	99,54
Skupaj	216	100,00

Učitelji večinoma (99,54 %) menijo, da naloge za učence niso bile premalo zahtevne.

En učitelj je 7. nalogo, pri kateri so učenci morali napisati razglednico, označil za premalo zahtevno.

2.10 Če imate še kakšen komentar v zvezi s preizkusom znanja, ga, prosimo, napišite.

Dodaten komentar je napisalo 39 učiteljev. Največ (20) jih je napisalo, da so bile v preizkusu vključene vsebine, ki jih do datuma pisanja v šoli še niso obravnavali. Odgovori se predvsem navezujejo na 7. nalogo z razglednico. Nekateri učitelji so predlagali, da bi v prihodnje šole obvestili o izločenih vsebinah za tekoče leto, drugi pa menijo, da bi se preizkus moral izvajati pozneje, v maju ali juniju, saj lahko učenec med aprilom in junijem še močno napreduje, prav tako je snov takrat v glavnem že predelana. Šest učiteljev je preizkus pohvalilo in ocenilo, da je dobro zasnovan, pregleden, z ustrežnejšim izhodiščnim besedilom kot prejšnja leta in primerno zahteven. Štirje učitelji so opozorili na posamezne težave: pri 3. nalogi v besedilu ni bilo mogoče najti odgovora, ki je veljal za pravilnega, pri 7. nalogi na razglednico, ki naj bi bila prezahtevna zaradi zahteve, da se razglednica napiše v knjižnem jeziku, in neaktualna, ter pri 11. nalogi, v kateri je navodilo za zapis pripovedi zahtevalo upoštevanje zaporedja dogodkov na slikah, ki pa niso bile oštevilčene. Nekaj učiteljev (5) je navedlo težave, s katerimi so se srečali učenci s posebnimi potrebami: omejen prostor za pisanje razglednice pri 7. nalogi, brez možnosti do podaljšane časa pisanja, bralno-napisovalne težave ter slabšo zmožnost koncentracije generacij učencev, ki prihajajo v šolo, in s tem povezano oteženo pisanje takšnih preizkusov ob koncu 3. razreda. Dva učitelja sta predlagala nekaj sprememb v prihodnje, in sicer da bi se preverjanje podaljšalo na 60 minut, da bi preverjanje iz slovenščine in matematike potekalo v ločenih tednih ter da bi preizkus imel manj listov. Dva učitelja sta izrazila nestrinjanje s kriterijem vrednotenja pri zadnji nalogi, ki naj bi bil po mnenju enega učitelja premalo strog, po mnenju drugega pa nepravilčen: učenci, ki so zapisali pripoved v kratkih, suhoparnih povedih, so bili nagrajeni s točko, tisti, ki so pisali bogatejše povedi in pri tem naredili manjše napake, pa so bili ob točko.

OCENA NAVODIL ZA VREDNOTENJE

2.11 Ali ste imeli z vrednotenjem nalog težave?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 2.11

	Število	Delež (%)
Z vrednotenjem nalog nisem imel težav.	186	86,11
Z vrednotenjem nalog sem imel težave.	30	13,89
Skupaj	216	100,00

Večina učiteljev (86,11 %) ni imela težav z vrednotenjem nalog.

Nekateri učitelji, ki so imeli težave z vrednotenjem nalog, so navedli več nalog, pri katerih so bili v zadregi. Največ jih je imelo težave z vrednotenjem 6. in 11. naloge (24). Tisti učitelji, ki so navedli težave pri vrednotenju 6. naloge (12), so zapisali, da so bila navodila za vrednotenje premalo natančna in da so učenci podali tudi svoja razmišljanja, ki se niso vrednotila kot pravilna, saj odgovori niso bili upoštevani med še sprejemljivimi rešitvami. Nekaj otrok naj bi poznalo pravilni odgovor, vendar se niso znali pravilno izraziti. Učitelji, ki so opozorili na 11. nalogo (12), so omenjali predvsem težave pri vrednotenju jezikovne pravilnosti, nekaj izmed njih pa jih je imelo podobno težavo tudi pri nalogi 7. Posamezni učitelji so imeli še težave pri vrednotenju naloge 3.b (nekateri učenci so težko razlikovali med značilnostmi Nizozemske in značilnostmi Amsterdama, drugi so navajali splošna dejstva, ki niso bila zapisana v besedilu in niso veljala za sprejemljive odgovore) ter 2. in

5. naloge. Trije učitelji so v navodilih za vrednotenje pogrešali dodatne odgovore »po smislu« in večjo raznovrstnost odgovorov, ki še ustrezajo rešitvam.

2.12 Ali se vam je zdelo točkovanje katere izmed nalog neustrezno?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 2.12

	Število	Delež (%)
Da.	27	12,50
Ne.	189	87,50
Skupaj	216	100,00

87,50 % učiteljev se strinja, da je bilo točkovanje nalog ustrezno, 12,50 % anketiranih pa meni, da je bilo točkovanje katere izmed nalog neustrezno.

Posamezni učitelji so opozorili na več nalog, pri katerih se jim je zdelo točkovanje neustrezno. Med 18 učitelji, ki so navedli take naloge, je največ tistih, ki so navedli 7. nalogo (7). Ne strinjajo se s tem, da je učenec dobil eno točko za zgradbo le, če je pravilno napisal vse štiri sestavine, pri vsebini pa je za eno točko zadostovala ena sestavina. Med učitelji (6), ki so navajali 11. nalogo, je eden navedel, da je bilo preveč možnih točk za vsebino in premalo za jezikovno pravilnost, drugi pa, da so bili tisti učenci, ki so pisali kratke in enostavne povedi, nagrajeni s točko za jezikovno pravilnost, tisti, ki so pisali bogatejše in vsebinsko polne povedi, pri tem pa so naredili kakšno napako, pa so bili ob točko. En učitelj se ni strinjal s pravilom, da se jezikovna pravilnost ne vrednoti, če učenec za vsebino ne dobi vsaj 2 točki, prav tako en učitelj pa meni, da je bil kriterij preblag. Osem učiteljev je napisalo, da bi morali biti pri 8. nalogi možni 2 točki, in ne 1, učenec pa bi za zapis dveh pravih odgovorov od treh dobil 1 točko.

2.13 Če imate še kakšen komentar v zvezi z navodili za vrednotenje, ga, prosimo, napišite.

Dodatni komentar k navodilom za vrednotenje je napisalo 14 učiteljev. Odgovori učiteljev so bili precej različni, navezovali pa so se tako na postopek vrednotenja kot na navodila. Nekateri učitelji (2) so pohvalili pripravljena navodila za vrednotenje in pomoč na daljavo, ki so jo člani predmetne komisije zagotovili v času vrednotenja, drugi (3) pa menijo, da bi morala biti navodila za vrednotenje za vse enaka in bi morala vključevati vse možne in tudi dodatne sprejemljive rešitve, ki so jih dobili tisti učitelji, ki so se v času, ko so uporabili pomoč na daljavo, posvetovali s člani komisije. Dva učitelja sta še predlagala, da bi bilo treba za to, da bi se izognili nejasnostim pri vrednotenju odgovorov na kompleksna vprašanja in pri vprašanjih odprtega tipa, v navodila za vrednotenje zapisati bolj natančne kriterije in vključiti natančen primer rešitve. Prav tako dva učitelja sta zapisala, da bi se lahko jezikovne (pravopisne) zmožnosti vrednotile pri vseh nalogah preizkusa ter da bi se pri kriterijih za vrednotenje jezikovnih (pravopisnih) pravilnosti upoštevalo tudi ustvarjalno pisanje, ki se je zdaj štelo za zastranitev. En učitelj je izrazil nestrinjanje s tem, da učenci dobijo točko, če samo razvijejo iztočnice. Prav tako en učitelj je poudaril, da je pisanje razglednice snov, ki je do pisanja preizkusa v šoli še niso obravnavali, eden pa je predlagal, da se preverjanje znanja preloži na junij, ko učenci že osvojijo vso učno snov. Dva učitelja sta označevanje ocenjevalnih obrazcev označila za zamudno, velikost pisave za premajhno, obarvane okvirčke pa za slabo pregledne.

3 Ocena in strokovni komentar poskusnega preverjanja znanja iz matematike

Na vprašanja, ki se nanašajo na poglavje *Ocena in strokovni komentar poskusnega preverjanja znanja iz matematike*, so odgovarjali učitelji, ki so ocenjevali preizkuse poskusnega preverjanja iz matematike. Takih učiteljev je bilo 209.

OCENA PREIZKUSA ZNANJA

3.1 Kako ocenjujete zahtevnost celotnega preizkusa znanja?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 3.1

	Število	Delež (%)
Preizkus je bil prezahteven.	55	26,32
Preizkus je bil ravno prav zahteven.	153	73,21
Preizkus je bil premalo zahteven.	1	0,48
Skupaj	209	100,00

Večina vprašanih (73,21 %) meni, da je bil preizkus prezahteven, medtem ko jih manjši del (26,32 %) meni, da je bil preizkus ravno prav zahteven. En učitelj je navedel, da je bil preizkus premalo zahteven.

3.2 Ali je čas reševanja preizkusa učencem zadostoval?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 3.2

	Število	Delež (%)
Časa za reševanje preizkusa so imeli učenci preveč.	3	1,44
Časa za reševanje preizkusa so imeli učenci ravno prav.	139	66,51
Časa za reševanje preizkusa so imeli učenci premalo.	67	32,06
Skupaj	209	100,00

66,51 % učiteljev meni, da je bilo časa za reševanje ravno prav, 32,06 % pa meni, da so imeli učenci časa za reševanje preizkusa premalo. Trije učitelji so navedli, da je bilo časa za reševanje preveč.

3.3 Ali so bila navodila za reševanje nalog za učence primerna (razumljivost, jasnost, nedvoumnost, dolžina ipd.)?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 3.3

	Število	Delež (%)
Navodila za reševanje nalog so bila za učence primerna.	193	92,34
Navodila za reševanje nalog za učence niso bila primerna.	16	7,66
Skupaj	209	100,00

Navodila za reševanje nalog učitelji ocenjujejo kot primerna (92,34 %).

Od učiteljev, ki so označili, da navodila za reševanje nalog niso bila primerna (16), jih je nekaj navedlo več nalog. Največ (9) učiteljev je opozorilo na navodila pri 6. nalogi (6.a, 6.c in 6.d), kot utemeljitev pa so navedli, da učenci števil do 1000 še niso spoznali, da so bila navodila predolga, zavajajoča ali nejasna, naloga pa naj bi vključevala preveč postavk. Dodali so še, da odgovor pri nalogi 6.c, ki bi bil glede na navodilo tudi lahko ustrezen, ni bil vključen med pravilne odgovore. Trije učitelji so navedli 7. nalogo, pri kateri naj bi bila navodila ravno tako zavajajoča in nerazumljiva, brez možnosti odgovora »po smislu«. Učitelji so za neprimerna navodila šteli še navodila za nalogah 3.b in 5.c, nekateri pa so dali splošne komentarje: preizkus naj bi vseboval preveč besedilnih nalog, zato učenci, ki slabše razumejo slovensko, niso razumeli kompleksnih navodil, navajajo tudi, da so bila navodila v postavkah posameznih nalog preveč splošna.

3.4 Ali se strinjate, da je za lažje razumevanje navodil dobro, da ta vsebujejo slikovne znake, npr. kvadratega za plus, minus ...?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 3.4

	Število	Delež (%)
Da.	198	94,74
Ne.	11	5,26
Skupaj	209	100,00

Večina učiteljev (94,74 %) se strinja, da je za lažje razumevanje navodil dobro, da navodila vsebujejo slikovne znake.

3.5 Kako ocenjujete tipe nalog v preizkusu?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 3.5

	Število	Delež (%)
Tipi nalog v preizkusu so bili ustrezni.	202	96,65
Tipi nalog v preizkusu so bili neustrezni.	7	3,35
Skupaj	209	100,00

Večina anketiranih (96,65 %) meni, da so tipi nalog v preizkusu ustrezni.

Od 7 učiteljev, ki so označili, da so bili tipi nalog neustrezni, jih je največ (5) navedlo nalogi 3.a in 6, z utemeljitvijo, da snovi, ki vključuje skladnost in števila do 1000, do časa pisanja v šoli še niso obravnavali. Dva učitelja sta opozorila še na preveč besedila v nalogah ter na besedilne naloge, ki naj bi povečini izhajale iz prikazov.

3.6 Ali se vam je zdela katera od nalog za učence prezahtevna?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 3.6

	Število	Delež (%)
Da.	67	32,06
Ne.	142	67,94
Skupaj	209	100,00

32,06 % učiteljev meni, da je bila kakšna izmed nalog prezahtevna, preostalih (67,94 %) pa se ni zdelo, da bi bile naloge prezahtevne.

Največ učiteljem (47) se je zdela prezahtevna 6. naloga. Večina (40) je zapisala, da zahtevane učne snovi še niso obravnavali (števila do 1000), drugi pa so napisali, da je bila naloga preobsežna, preveč kompleksna, s preveč podvprašanji oziroma da so imeli učenci pri tej nalogi težave s sledenjem navodilom. Nekaj učiteljev je opozorilo na zavajajoča navodila za reševanje, en učitelj pa je predlagal zamenjan vrstni red naloge 6.d in 6.c. Pet učiteljev je navedlo še nalogi 2.b in 2.c, saj te snovi (sestavljena števila) do časa pisanja v šoli prav tako še niso obravnavali ali pa se jim je zdel prikaz s kvadratkami pretežek, štirje pa so kot pretežko prepoznali nalogo 5.c. Posamezni učitelji so za prezahtevne označili še naloge 3.a, 4.d, 7, 8.b, 8.d, 8.e, nekateri pa so komentirali celoten preizkus, ki naj bi bil prezahteven, posamezne naloge naj bi bile zavajajoče, navodila pa preveč kompleksna. Zapisali so, da učenci marca še ne berejo z razumevanjem, da bi s pisanjem v kasnejših mesecih lahko še pridobili pri bralni tehniki in bi bolje reševali naloge.

3.7 Ali se vam je zdela katera od nalog za učence premalo zahtevna?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 3.7

	Število	Delež (%)
Da.	6	2,87
Ne.	203	97,13
Skupaj	209	100,00

Učitelji večinoma (97,13 %) menijo, da naloge niso bile premalo zahtevne, šest učiteljev pa, da je preizkus vključeval tudi premalo zahtevne naloge. Učitelji pri tem navajajo naloge 4.a, 4.c in 4.e.

3.8 Ali so bile po vašem mnenju v preizkusu zajete vse temeljne matematične vsebine prvega triletja?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 3.8

	Število	Delež (%)
Da.	204	97,61
Ne.	5	2,39
Skupaj	209	100,00

Večina učiteljev (97,61 %) se strinja, da so bile v preizkusu vključene vse temeljne matematične vsebine prvega triletja, pet učiteljev pa meni drugače. Po njihovem mnenju so manjkale naslednje vsebine: simetrija, števila do 1000, številski izrazi, matematični problemi in poštevanka.

3.9 Ali menite, da je bil v preizkusu prevelik poudarek na določeni matematični vsebini?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 3.9

	Število	Delež (%)
Da.	8	3,83
Ne.	201	96,17
Skupaj	209	100,00

Večina učiteljev (96,17 %) meni, da ni bil prevelik poudarek na posamezni izbrani matematični vsebini. Preostali (3,83 %) menijo, da je bil v preizkusu prevelik poudarek na geometriji, številskih izrazih, prikazih, merskih številih in enotah, nalogah, ki zahtevajo logično razmišljanje, ter številih do 1000.

3.10 Če imate še kakšen komentar v zvezi s preizkusom znanja, ga, prosimo, napišite.

Dodaten komentar o preizkusu znanja je napisalo 39 učiteljev. Največ učiteljev (16) je napisalo, da je bila v preizkus vključena snov, ki je do datuma pisanja v šoli še niso obravnavali. Sedem učiteljev je zapisalo, da so bile nekatere naloge v preizkusu zavajajoče, šest učiteljev je preizkus ocenilo za odlično zastavljen, dva pa sta navedla, da je bilo v preizkusu preveč nalog, ki se navezujejo ena na drugo. Pet učiteljev je opozorilo na težave pri pisanju preizkusa, ki naj bi bil za učence (predvsem učence s posebnimi potrebami) prezahteven, predlagajo daljši čas pisanja (60 minut) in več nalog, ki preverjajo minimalne standarde. Posamezni učitelji so navajali še težave z bralnim razumevanjem, ki jih še imajo učenci v času pisanja, in predlagajo, da se pisanje preizkusa preloži na kasnejše mesece v šolskem letu.

OCENA NAVODIL ZA VREDNOTENJE

3.11 Ali ste imeli z vrednotenjem nalog težave?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 3.11

	Število	Delež (%)
Z vrednotenjem nalog nisem imel težav.	184	88,04
Z vrednotenjem nalog sem imel težave.	25	11,96
Skupaj	209	100,00

Večina učiteljev (88,04 %) ni imela težav z vrednotenjem nalog.

Od petindvajsetih učiteljev, ki so imeli težave z vrednotenjem, jih je največ (15) napisalo, da so imeli težave pri 6. in 7. nalogi, saj navodila niso bila dovolj jasna, predvsem tam, kjer so se navezovala na prejšnji rezultat. Trije učitelji so zaradi nejasnih navodil težko vrednotili odgovore pri 4. nalogi (4.b in 4.d), po dva učitelja pa sta navedla težave pri vrednotenju 3. in 8. naloge. Trije učitelji so še zapisali, da so imeli težave povsod, kjer je bilo v navodilih za vrednotenje zapisano »glede na«, kjer odgovor ni bil natančno določen, ali pa tam, kjer so učenci odgovarjali drugače od še sprejemljivih rešitev.

3.12 Ali se vam je zdelo točkovanje katere izmed nalog neustrezno?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 3.12

	Število	Delež (%)
Da.	16	7,66
Ne.	193	92,34
Skupaj	209	100,00

Večini učiteljev (92,34 %) se je zdelo točkovanje nalog ustrezno, le manjšemu delu učiteljev (7,66 %) se je točkovanje katere izmed nalog zdelo neustrezno.

Učitelji, ki so opozorili na naloge, pri katerih se jim je točkovanje zdelo neustrezno, so odgovarjali različno. Največ (3) učiteljev je zapisalo, da so bile neustrezno točkovane tiste

naloge, pri katerih so učenci za polovico pravilno rešene naloge dobili nič točk, ter tam, kjer je učenec dobil točko za rezultat tudi, če za računanje ni izbral pravih števil. Prav tako trije učitelji so napisali, da je bila neustrezno točkovana naloga 4, pri kateri so učenci dobili točko že za zapis merske enote. Dva učitelja sta navedla še nalogo 6, za katero menita, da je bilo pri njej preveč sprejemljivih rešitev, po dva učitelja pa še nalogi 2 in 7. Posamezni učitelji so za neustrezno točkovani označili še nalogi 3.b in 8.b.

3.13 Če imate še kakšen komentar v zvezi z navodili za vrednotenje, ga, prosimo, napišite.

Dodaten komentar v tej rubriki je zapisalo 13 učiteljev, od tega jih je deset prispevalo komentar v zvezi z navodili za vrednotenje, trije pa so komentirali postopek vrednotenja.

Med učitelji, ki so zapisali komentar v zvezi z navodili za vrednotenje, je bilo največ tistih (5), ki so izrazili mnenje o pomoči na daljavo. En učitelj je pohvalil odzivnost in prijaznost konzulentov predmetnih komisij, ki so učiteljem dajali strokovno pomoč, štirje pa menijo, da so se navodila za vrednotenje in dodatna pojasnila konzulentov ponekod razhajala in tako dopuščala več možnih odgovorov, kot je bilo sprva zapisano v navodilih.

Trije učitelji so ponovno opozorili na naloge, pri katerih so se jim zdela navodila za vrednotenje napačna: pri nalogi 3.c je bil učitelj kritičen do tega, da je bilo za risanje ravnih črt sprejemljivo, če je učenec risal s prosto roko in pri risanju ni uporabil ravnila, pri nalogi 4.b je izrazil nestrinjanje s tem, da je učenec kljub napačno izračunanemu številu dobil točko za pravilno napisano mersko enoto (kg), pri 7. nalogi pa je učitelj navodila označil za dvoumna.

Dva učitelja sta dala predlog za točkovanje. Eden je predlagal, da se točkuje vsak pravilen odgovor, drugi pa meni, da ni smiselno dajati točk za pravilni izračun, če je učenec v prejšnjih korakih naredil napako in že od začetka delal z napačnimi števili.

Trije učitelji, ki so komentirali postopek vrednotenja, so zapisali, da je obrazec za točkovanje nepregleden, s premajhno pisavo, in da je izpolnjevanje obrazcev zamudno.

4 Stališča do poskusnega preverjanja znanja

Na vprašanja o stališčih do poskusnega preverjanja znanja in o koristnosti uvedbe obveznega NPZ v 3. razredu so odgovarjali vsi učitelji, ki so izpolnjevali anketo. Teh je bilo 305.

4.1 Kakšen odnos imate do poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 4.1

	Število	Delež (%)
Pozitiven.	196	64,26
Negativen.	61	20,00
Drugo.	48	15,74
Skupaj	305	100,00

64,26 % učiteljev ima pozitiven odnos do poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu, 20,00 % pa jih ima negativnega. Odgovor Drugo je v vprašalniku izbralo 15,74 % učiteljev.

Pod Drugo je 17 učiteljev od 48 zapisalo, da je marec neprimeren mesec za pisanje preizkusa, saj je to čas tekmovanj, veliko učne vsebine pa ni še predelane in utrjene. Nekateri učitelji so izrazili pomislek glede državnega povprečja, ki naj bi bilo običajno prenizko, in dvom o tem, ali preverjanje zares prinese zelene rezultate. Od tega je en učitelj predlagal daljše pisanje preizkusa.

13 učiteljev ima v zvezi s poskusnim preverjanjem znanja nevtralne oziroma mešane občutke. Prav tako 13 učiteljev pa je napisalo, da se jim zdi poskusno preverjanje znanja nepotrebno ali nesmiselno. Kot negativno plat navajajo stres in obremenitev za učence, učitelje in starše, preveliko količino nalog v preizkusu, nepoznavanje nalog, ki se razlikujejo od tistih, ki so jih otroci navajeni pisati v šoli, in nezadostno zrelost otrok za pisanje takšnih preizkusov, izražajo pa tudi zaskrbljenost zaradi vpliva preizkusa na samopodobo otrok.

Štirje učitelji so svoj odnos do poskusnega preverjanja sicer označili kot pozitiven, a so pri tem navedli, da je poskusno preverjanje prezahtevno, en učitelj pa je predlagal, da se preizkus vrednoti elektronsko.

4.2 Kakšen odnos so imeli učenci do poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 4.2

	Število	Delež (%)
Pozitiven.	169	55,41
Negativen.	29	9,51
Drugo.	107	35,08
Skupaj	305	100,00

Dobra polovica učiteljev (55,41 %) je odnos učencev do poskusnega preverjanja ocenila kot pozitiven, 9,51 % učiteljev pa meni, da imajo učenci do preverjanja negativen odnos.

Za možnost *Drugo* se je odločilo 107 učiteljev.

Največ učiteljev (22) je zapisalo, da so imeli učenci do preizkusa nevtralen odnos in poskusnemu preverjanju znanja niso pripisovali posebnega pomena. 21 učiteljev je napisalo, da so bili učenci ob pisanju preizkusa prestrašeni, 14 učiteljev pa je navedlo, da učenci preverjanja niso vzeli resno, oddajali so prazne teste in niso pokazali nobene motivacije (nekateri so dodali, da zato, ker »ni bilo za oceno«). Osem učiteljev je napisalo, da je bilo mnenje učencev pozitivno, šest pa, da so imeli učenci različen odnos, eni pozitivnega in drugi negativnega.

Nekaj učiteljev je še zapisalo, da mnenja učencev ne poznajo, saj so sodelovali le kot ocenjevalci, da tega podatka nimajo, ker ne učijo v 1. triletju, ali pa, da preizkusa niso pisali njihovi učenci.

4.3 Kakšen odnos so imeli starši do poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 4.3

	Število	Delež (%)
Pozitiven.	135	44,26
Negativen.	42	13,77
Drugo.	128	41,97
Skupaj	305	100,00

Največ učiteljev (44,26 %) meni, da je odnos staršev do poskusnega preverjanja pozitiven, 13,77 % pa, da je odnos staršev do preverjanja negativen.

41,97 % učiteljev se je izreklo za možnost *Drugo*. Večinoma so ti učitelji (45) napisali, da se starši niso opredelili oziroma da niso izrazili posebnega odnosa do tega, enako število učiteljev pa, da nimajo podatka oziroma da odnosa staršev ne poznajo. Trinajst učiteljev je zapisalo, da so imeli starši mešane občutke oziroma da so bili različnih mnenj, devet pa,

da so imeli starši pomisleke, da se jim preverjanje zdi prezahtevno in nepotrebno, da so bili zaskrbljeni ter da v preverjanju niso videli smisla. Pet učiteljev je komentiralo, da so imeli starši pozitiven odnos do preverjanja. Posamezni učitelji so navedli še, da staršev s preverjanjem niso obremenjevali, da so imeli starši podoben odnos kot učenci.

4.4 Če nam želite v zvezi s poskusnim preverjanjem znanja v 3. razredu še kaj sporočiti, prosimo, zapišite.

Dodaten komentar o poskusnem preverjanju znanja je zapisalo 66 učiteljev.

Največ (33) jih meni, da je bil čas pisanja neustrezen, in predlagajo izvedbo pozneje v šolskem letu (maja ali junija), eden izmed njih predlaga izvedbo v 4. razredu, dva pa, da je poleg tega treba podaljšati čas pisanja in med pisanjem na šoli zagotoviti mir. Osem učiteljev je komentiralo sestavo preizkusov oziroma nalog. Napisali so, da preizkus vključuje preveč nalog, podobnih tistim na tekmovanjih in v delovnih zvezkih, da so naloge sestavljene tako, da slabši učenci ne morejo rešiti vseh, ter predlagali, da bi bile naloge sestavljene tako, da bi učenci dosegli višje državno povprečje in da bi takšne preizkuse ob koncu leta namesto izpitov lahko reševali tudi učenci, ki se šolajo na domu. Učitelji še menijo, da bi morala biti navodila za vrednotenje bolj natančna in usklajena. Po mnenju enega učitelja pa preizkusi niso ekološki in porabijo preveč papirja. Pet učiteljev je zapisalo, da je preizkus preobsežen. En učitelj med njimi je opozoril na težave pri branju in razumevanju navodil, ki so jih imeli učenci med pisanjem, prav tako en učitelj pa je predlagal, da učitelj učencem bere navodila. Štirje učitelji so predlagali, da bi se preizkus ocenjeval, prav tako štirje učitelji pa so predlagali, da bi bil preizkus obvezen za vse. Med njimi so trije kot prednost preverjanja znanja navedli povratno informacijo, ki jo s tem pridobijo tako učitelji kot učenci in starši. En učitelj je nasprotnega mnenja, meni, da je boljše, da preizkus ostane poskusen. Trije učitelji so zapisali, da je preverjanje v 3. razredu nepotrebno, da učencem povzroča dodaten stres, eden izmed njih pa je predlagal, da se denar, ki se porabi za preverjanje, raje nameni na nakup žog, kolebnic, klopi za pouk zunaj ter brezplačno šolo v naravi.

Posamični komentarji so opozorili še na problematiko učencev, pri katerih doma ne govorijo slovensko, zato analize in primerjave med šolami niso pravične, na slabo organizacijo na šoli pri ravnanju s šiframi, prav tako pozivajo vodstvo šol k temeljitemu branju navodil za izvedbo preverjanja ter ravnanju skladno z navodili.

4.5 Na dvostopenjski lestvici ocenite koristnost uvedbe obveznega NPZ v 3. razredu.

Odgovora: *Strinjam se / Ne strinjam se*

Preglednica 4.5

	Strinjam se (%)	Ne strinjam se (%)	Skupaj (%)
NPZ bi bil smiseln in koristen, saj bi dal učencu in učitelju dodatno informacijo o znanju učenca.	71,48	28,52	100,00
NPZ bi odkrival močna področja v znanju učencev, predpisanem z učnimi načrti.	56,72	43,28	100,00
NPZ bi odkrival šibka področja v znanju učencev, predpisanem z učnimi načrti.	64,59	35,41	100,00
NPZ bi vplival na izboljšanje dela na šoli.	33,11	66,89	100,00
NPZ bi dal učiteljem dodatne informacije o kakovosti njihovega dela.	41,97	58,03	100,00
NPZ bi vplival na izboljšanje kakovosti poučevanja na naši šoli.	31,48	68,52	100,00
NPZ bi vplival na izboljšanje kakovosti ocenjevanja pri pouku na naši šoli.	35,41	64,59	100,00

Večina učiteljev (71,48 %) se strinja, da bi bil NPZ smiseln in koristen, saj bi dal učencu in učitelju dodatno informacijo o znanju učenca, več kot polovica (56,72 %) jih tudi meni, da bi NPZ odkrival močna področja v znanju učencev, predpisanem z učnim načrtom, in ravno tako, da bi NPZ odkrival šibka področja v znanju učencev, predvidenem z učnim načrtom (64,59 %). Učitelji (66,89 %) izražajo nestrinjanje s tem, da bi NPZ pripomogel k izboljšanju dela na šoli, prav tako se ne strinjajo, da bi NPZ dal učiteljem dodatne informacije o kakovosti njihovega dela (58,03 %), da bi NPZ pripomogel k izboljšanju kakovosti poučevanja na njihovi šoli (68,52 %) in izboljšanju kakovosti ocenjevanja pri pouku na njihovi šoli (64,59 %).

5 Zaključek

Na anketni vprašalnik, ki je bil namenjen učiteljem, ki so pri poskusnem preverjanju sodelovali kot razredni učitelji in/ali ocenjevalci preizkusov iz slovenščine in/ali ocenjevalci preizkusov iz matematike, je odgovorilo 305 učiteljev.

Izvedba poskusnega preverjanja znanja: analiza odgovorov kaže, da je v 50 % primerov prijavo za poskusno preverjanje izvedel ravnatelj po predhodnem dogovoru z učitelji 3. razreda, v 29 % pa je prijavo za poskusno preverjanje izvedel ravnatelj, ne da bi se bil prej posvetoval z učitelji. Največ šol je za izvedbo poskusnega preverjanja iz slovenščine (67 %) in matematike (66 %) izbralo prvo šolsko uro. Šole so v večini za pripravo na pisanje potrebovale od 5 do 10 minut (47 %). Po mnenju učiteljev (95 %) učenci niso imeli težav pri lepljenju šifer, prav tako niso imeli težav z razumevanjem navodil na naslovnici preizkusa (99 %) in pri drugih opravilih (97 %). 57 % učiteljev navaja, da učenci niso imeli težav pri trganju perforirane priloge pri slovenščini.

Ocena in strokovni komentar poskusnega preverjanja znanja iz slovenščine: 78 % učiteljev meni, da je bilo izhodiščno besedilo ravno prav dolgo, 79 % jih navaja, da je bilo ravno prav zahtevno. Celotni preizkus se je večini (79 %) zdel ravno prav zahteven. Večina anketiranih (72 %) meni, da so imeli učenci ravno prav časa za reševanje preizkusa. Navodila za reševanje nalog ocenjujejo kot primerna (96 %), ravno tako so bili tipi nalog ustrezni (99 %). Večina meni, da naloge niso bile prezahtevne (69 %), skoraj vsi (99 %) pa se strinjajo, da naloge niso bile premalo zahtevne. Z vrednotenjem nalog niso imeli težav (86 %). Učiteljem ocenjevalcem se je v večini točkovanje nalog zdelo ustrezno (87 %).

Ocena in strokovni komentar poskusnega preverjanja znanja iz matematike: večina (73 %) anketiranih meni, da je bil preizkus ravno prav zahteven. 66 % učiteljev navaja, da je bilo časa za reševanje preizkusa ravno prav. Navodila za reševanje nalog so bila za večino primerna (92,34 %), prav tako se večini zdi dobro, da navodila vsebujejo slikovne znake (94,74 %). Tipi nalog v preizkusu so bili ustrezni (96,65 %). Dobri polovici (67,94 %) učiteljev se je zdelo, da naloge niso bile prezahtevne, skoraj vsi (97,13 %) pa se strinjajo, da naloge niso bile premalo zahtevne. 97,61 % jih deli mnenje, da so bile v preizkusu vključene vse temeljne matematične vsebine prvega triletja, 96,17 % pa, da ni bilo prevelikega poudarka na posamezni matematični vsebini. Z vrednotenjem nalog niso imeli težav (88,04 %), pa tudi točkovanje nalog se jim je zdelo ustrezno (92,34 %).

Stališča do poskusnega preverjanja: dobra polovica učiteljev (64,26 %) ima pozitiven odnos do poskusnega preverjanja v 3. razredu. 55,41 % jih ocenjuje, da imajo pozitiven odnos tudi učenci, medtem ko jih je 44,26 % odgovorilo, da imajo pozitiven odnos starši. Učitelji se strinjajo (71,48 %), da bi bil NPZ smiseln in koristen, saj bi dal učencu in učitelju dodatno informacijo o znanju učenca. Prav tako se večina strinja, da bi NPZ odkrival močna področja v znanju učencev (56,72 %), in tudi, da bi odkrival šibka področja v znanju učencev (64,59 %). Učitelji se ne strinjajo (66,89 %), da bi NPZ vplival na izboljšanje dela na šoli, prav tako se ne strinjajo (58,03 %), da bi NPZ dal učiteljem dodatne informacije o kakovosti njihovega dela. Ne strinjajo se niti s tem, da bi NPZ pripomogel k izboljšanju kakovosti poučevanja (68,52 %) in ocenjevanja (64,59 %) na njihovi šoli.

PRILOGA

ANKETNI VPRAŠALNIK ZA SODELUJOČE PRI POSKUSNEM PREVERJANJU ZNANJA V 3. RAZREDU OSNOVNE ŠOLE

Spoštovani učiteljice in učitelji,

pred vami je vprašalnik, s katerim želimo pridobiti vaše mnenje o poskusnem preverjanju znanja učencev v 3. razredu. Prosimo vas, da odgovorite na vprašanja.

V vprašalniku se slovnična oblika za moški spol uporablja kot nevtralna oblika za moški in ženski spol.

SODELOVANJE PRI POSKUSNEM PREVERJANJU ZNANJA

Pri poskusnem preverjanju znanja v 3. razredu sem sodeloval kot:

(Izberite ustrezne odgovore.)

- razredni učitelj pri izvedbi poskusnega preverjanja.
- ocenjevalec preizkusov znanja iz slovenščine.
- ocenjevalec preizkusov znanja iz matematike.

1 IZVEDBA POSKUSNEGA PREVERJANJA ZNANJA

1.1 Kako ste se na šoli odločili za prijavo na poskusno preverjanje znanja?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Na poskusno preverjanje znanja nas je prijavil ravnatelj, brez predhodnega posvetovanja z učitelji.
- Na poskusno preverjanje znanja nas je prijavil ravnatelj, po predhodnem dogovoru z učiteljskim zborom.
- Na poskusno preverjanje znanja nas je prijavil ravnatelj, po predhodnem dogovoru z učitelji razrednega pouka.
- Na poskusno preverjanje znanja nas je prijavil ravnatelj, po predhodnem dogovoru z učitelji 3. razreda.
- Drugo: (Zapišite.)

1.2 Katere šolske ure ste določili za izvedbo poskusnega preverjanja znanja iz slovenščine oziroma iz matematike?

(Šolske ure izberite za vsak predmet posebej.)

	1. šol. uro	2. šol. uro	3. šol. uro	4. šol. uro	5. šol. uro	6. šol. uro
Slovenščina	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Matematika	☐	☐	☐	☐	☐	☐

1.3 Koliko časa ste porabili za pripravo na pisanje (lepljenje šifer, branje navodil z naslovnice ipd.)?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Manj kot 5 minut.
- Od 5 do 10 minut.
- Od 10 do 15 minut.
- Več kot 15 minut.

1.4.1 Ali so imeli učenci pred začetkom pisanja kakršnekoli težave pri lepljenju šifer?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Ne.
- Da. Pojasnite: _____

1.4.2 Ali so imeli učenci pred začetkom pisanja kakršnekoli težave pri trganju perforirane priloge pri slovenščini?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Ne morem odgovoriti, ker sem sodeloval samo pri pisanju matematike.
- Ne.
- Da. Pojasnite: _____

1.4.3 Ali so imeli učenci pred začetkom pisanja kakršnekoli težave z razumevanjem navodil na naslovnici preizkusa?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Ne.
- Da. Pojasnite: _____

1.4.4 Ali so imeli učenci pred začetkom pisanja kakršnekoli težave pri drugih opravilih?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Ne.
- Da. Pojasnite: _____

2 OCENA IN STROKOVNI KOMENTAR POSKUSNEGA PREVERJANJA ZNANJA IZ SLOVENŠČINE

OCENA IZHODIŠČNEGA BESEDILA

2.1 Kako ocenjujete dolžino izhodiščnega besedila?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Izhodiščno besedilo je bilo prekratko.
- Izhodiščno besedilo je bilo ravno prav dolgo.
- Izhodiščno besedilo je bilo predolgo.

2.2 Kako ocenjujete zahtevnost izhodiščnega besedila?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Izhodiščno besedilo je bilo premalo zahtevno.
- Izhodiščno besedilo je bilo ravno prav zahtevno.
- Izhodiščno besedilo je bilo prezahtevno.

2.3 Če imate še kakšen komentar v zvezi z izhodiščnim besedilom, ga, prosimo, napišite.

OCENA PREIZKUSA ZNANJA

2.4 Kako ocenjujete zahtevnost celotnega preizkusa znanja?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Preizkus je bil prezahteven.
- Preizkus je bil ravno prav zahteven.
- Preizkus je bil premalo zahteven.

2.5 Ali je čas reševanja preizkusa učencem zadostoval?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Časa za reševanje preizkusa so imeli učenci preveč.
- Časa za reševanje preizkusa so imeli učenci ravno prav.
- Časa za reševanje preizkusa so imeli učenci premalo.

2.6 Ali so bila navodila za reševanje nalog za učence primerna (razumljivost, jasnost, nedvoumnost, dolžina ipd.)?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Navodila za reševanje nalog so bila za učence primerna.
- Navodila za reševanje nalog za učence niso bila primerna.

Odgovor Navodila za reševanje nalog za učence niso bila primerna:

Navedite nalogo, pri kateri navodila za reševanje nalog za učence niso bila primerna, in pojasnite, zakaj:

2.7 Kako ocenjujete tipe nalog v preizkusu?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Tipi nalog v preizkusu so bili ustrezni.
- Tipi nalog v preizkusu so bili neustrezni.

Odgovor *Tipi nalog v preizkusu so bili neustrezni*:

Navedite primer tipa naloge, ki je bil neustrezen, in pojasnite, zakaj:

2.8 Ali se vam je zdela katera od nalog za učence prezahtevna?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Da.
- Ne.

Odgovor *Da*:

Navedite, katera naloga se vam je zdela prezahtevna, in pojasnite, zakaj:

2.9 Ali se vam je zdela katera od nalog za učence premalo zahtevna?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Da.
- Ne.

Odgovor *Da*:

Navedite, katera naloga se vam je zdela premalo zahtevna, in pojasnite, zakaj:

2.10 Če imate še kakšen komentar v zvezi s preizkusom znanja, ga, prosimo, napišite.

OCENA NAVODIL ZA VREDNOTENJE

2.11 Ali ste imeli z vrednotenjem nalog težave?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Z vrednotenjem nalog nisem imel težav.
- Z vrednotenjem nalog sem imel težave.

Odgovor *Z vrednotenjem nalog sem imel težave*:

Navedite nalogo, pri kateri ste imeli težave z vrednotenjem, in pojasnite, zakaj:

2.12 Ali se vam je zdelo točkovanje katere izmed nalog neustrezno?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Da.
- Ne.

Odgovor *Da*:

Navedite nalogo, pri kateri se vam je zdelo točkovanje neustrezno, in pojasnite, zakaj.

2.13 Če imate še kakšen komentar v zvezi z navodili za vrednotenje, ga, prosimo, napišite.

3 OCENA IN STROKOVNI KOMENTAR POSKUSNEGA PREVERJANJA ZNANJA IZ MATEMATIKE

OCENA PREIZKUSA ZNANJA

3.1 Kako ocenjujete zahtevnost celotnega preizkusa znanja?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Preizkus je bil prezahteven.
- Preizkus je bil ravno prav zahteven.
- Preizkus je bil premalo zahteven.

3.2 Ali je čas reševanja preizkusa učencem zadostoval?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Časa za reševanje preizkusa so imeli učenci preveč.
- Časa za reševanje preizkusa so imeli učenci ravno prav.
- Časa za reševanje preizkusa so imeli učenci premalo.

3.3 Ali so bila navodila za reševanje nalog za učence primerna (razumljivost, jasnost, nedvoumnost, dolžina ipd.)?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Navodila za reševanje nalog so bila za učence primerna.
- Navodila za reševanje nalog za učence niso bila primerna.

Odgovor *Navodila za reševanje nalog za učence niso bila primerna:*

Navedite nalogo, pri kateri navodila za reševanje nalog za učence niso bila primerna, in pojasnite, zakaj:

3.4 Ali se strinjate, da je za lažje razumevanje navodil dobro, da ta vsebujejo slikovne znake, npr. kvadratega za plus, minus ...?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Da.
- Ne.

3.5 Kako ocenjujete tipe nalog v preizkusu?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Tipi nalog v preizkusu so bili ustrezni.
- Tipi nalog v preizkusu so bili neustrezni.

Odgovor *Tipi nalog v preizkusu so bili neustrezni:*

Navedite primer tipa naloge, ki je bil neustrezen, in pojasnite, zakaj:

3.6 Ali se vam je zdela katera od nalog za učence prezahtevna?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Da.
- Ne.

Odgovor *Da*:

Navedite, katera naloga se vam je zdela prezahtevna, in pojasnite, zakaj:

3.7 Ali se vam je zdela katera od nalog za učence premalo zahtevna?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Da.
- Ne.

Odgovor *Da*:

Navedite, katera naloga se vam je zdela premalo zahtevna, in pojasnite, zakaj:

3.8 Ali so bile po vašem mnenju v preizkusu zajete vse temeljne matematične vsebine prvega triletja?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Da.
- Ne.

Odgovor *Ne*:

Navedite, katere vsebine niso bile zajete:

3.9 Ali menite, da je bil v preizkusu prevelik poudarek na določeni matematični vsebini?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Da.
- Ne.

Odgovor *Da*:

Katera vsebina je bila preveč poudarjena?

3.10 Če imate še kakšen komentar v zvezi s preizkusom znanja, ga, prosimo, napišite.

OCENA NAVODIL ZA VREDNOTENJE

3.11 Ali ste imeli z vrednotenjem nalog težave?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Z vrednotenjem nalog nisem imel težav.
- Z vrednotenjem nalog sem imel težave.

Odgovor *Z vrednotenjem nalog sem imel težave*:

Navedite nalogo, pri kateri ste imeli težave z vrednotenjem, in pojasnite, zakaj:

3.12 Ali se vam je zdelo točkovanje katere izmed nalog neustrezno?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Da.
- Ne.

Odgovor *Da*:

Navedite nalogo, pri kateri se vam je zdelo točkovanje neustrezno, in pojasnite, zakaj.

3.13 Če imate še kakšen komentar v zvezi z navodili za vrednotenje, ga, prosimo, napišite.

4 STALIŠČA DO POSKUSNEGA PREVERJANJA ZNANJA

4.1 Kakšen odnos imate do poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Pozitiven.
- Negativen.
- Drugo: (Zapišite.) _____

4.2 Kakšen odnos so imeli učenci do poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Pozitiven.
- Negativen.
- Drugo: (Zapišite.) _____

4.3 Kakšen odnos so imeli starši do poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Pozitiven.
- Negativen.
- Drugo: (Zapišite.) _____

4.4 Če nam želite v zvezi s poskusnim preverjanjem znanja v 3. razredu še kaj sporočiti, prosimo, zapišite:

4.5 Na dvostopenjski lestvici ocenite koristnost uvedbe obveznega NPZ v 3. razredu. Odgovora: *Strinjam se.* / *Ne strinjam se.*

- 4.5.1 NPZ bi bil smiseln in koristen, saj bi dal učencu in učitelju dodatno informacijo o znanju učenca.
- 4.5.2 NPZ bi odkrival **močna** področja v znanju učencev, predpisanem z učnimi načrti.
- 4.5.3 NPZ bi odkrival **šibka** področja v znanju učencev, predpisanem z učnimi načrti.
- 4.5.4 NPZ bi vplival na izboljšanje dela na šoli.
- 4.5.5 NPZ bi dal učiteljem dodatne informacije o kakovosti njihovega dela.
- 4.5.6 NPZ bi vplival na izboljšanje kakovosti poučevanja na naši šoli.
- 4.5.7 NPZ bi vplival na izboljšanje kakovosti ocenjevanja pri pouku na naši šoli.

Za sodelovanje se vam najlepše zahvaljujemo.